

2600

1793
KONGREGACYA KUPIECKA STOŁ. KRÓL. M. KRAKOWA.

ZAŁOŻONA ZA PANOWANIA WŁAD. JAGIELŁY, KRÓLA POLSKIEGO, W R. 1410
PRZEZ JERZEGO MORSTEINA, KUPCĄ I RAJCĘ KRAKOWSKIEGO.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOSCI

RADY

KONGREGACYI KUPIECKIEJ

ZA ROK 1913.

ODBITO W Drukarni „CZASU” W KRAKOWIE

1914.

7773

KONGREGACYA KUPIECKA STOŁ. KRÓL. M. KRAKOWA.

ZAŁOŻONA ZA PANOWANIA WŁAD. JAGIELŁY, KRÓLA POLSKIEGO, W R. 1410
PRZEZ JERZEGO MORSTEINA, KUPCA I RAJCĘ KRAKOWSKIEGO.

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI RADY KONGREGACYI KUPIECKIEJ ZA ROK 1913.

ODBITO W Drukarni „CZASU” W KRAKOWIE

1914.

BIURO KONGREGACYI KUPIECKIEJ:
ULICA RADZIWIŁŁOWSKA L. 27, II P.

otwarte codziennie od godziny 3—5 popołudniu
z wyjątkiem niedziel i świąt.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

RADY KONGREGACYI KUPIECKIEJ

ZA ROK 1913.

Na podstawie § 25. statutu Ogólne Zgromadzenie Kongregacji kupieckiej w dniu 16. marca 1913 roku wybrało:

1. Starszym: Dra HENRYKA SZARSKIEGO
- I. Wiceprezydenta miasta.
2. Podstarszym: AUGUSTA PORĘBSKIEGO, radcę miejskiego i radcę cesarskiego.
3. Podskarbin: WIKTORA SUSKIEGO, radcę miejskiego i radcę cesarskiego.

Radcami Kongregacji:

4. ALEKSANDRA ADELMANNA,
5. MARCELEGO DUTKIEWICZA,
6. JANA KANTEGO FEDEROWICZA, posła na Sejm krajowy, radcę miejskiego i prezesa Izby handlowej,
7. ANTONIEGO GRALEWSKIEGO,
8. JÓZEFA JAWORNICKIEGO, radcę miejskiego,
9. JANA KWIATKOWSKIEGO,
10. Dra WŁADYSŁAWA NIECIA, radcę rządu,
11. JÓZEFA RUDNICKIEGO,
12. LEONA SCHILLERA DE SCHILDENFELD,
13. ZENONA SKALSKIEGO.

Urząd prefekta Archikonfraternii kupieckiej przy kościele św. Barbary — w konsekwencji Uchwały Ogólnego Zgromadzenia z roku 1906, wcielającej fundusze Archikonfraternii do funduszu żelaznego Kongregacyi — nie został obsadzony.

Nadto wybrani zostali:

Do Komisji kontrolującej

1. FRANCISZEK MARTIN.
2. ADOLF RYGLICKI.

Delegatami do Kuratoryi Akademii handlowej

wybrała Rada Kongregacyi na posiedzeniu w dniu 15. listopada 1911 r.:

1. JÓZEFA JAWORNICKIEGO i
2. Dra WŁADYSŁAWA NIECIA, zaś

**delegatem do Komisji egzaminacyjnej
na kursie handlowym przy szkole wydziałowej żeńskiej
św. Scholastyki:**

WIKTORA SUSKIEGO.

Komisję egzaminacyjną dla pomocników handlowych stanowi Rada Kongregacyi, która deleguje do egzaminu na pomocników handlowych dwóch członków Kongregacyi z odnośnych gałęzi handlu w myśl uchwały Rady z dnia 28. lutego 1903 roku.

W skład Komisji nadzorczej

Biura pośrednictwa pracy w zawodzie handlowym

weszli:

Jako Przewodniczący:

Dr HENRYK SZARSKI.

Jako członkowie:

1. MARCELI DUTKIEWICZ.
2. ANTONI GRALEWSKI.
3. JAN KANTY WENTZL.
4. JAN KWIATKOWSKI — oraz reprezentanci młodzieży handlowej.

Nowi członkowie Kongregacyi.

Na podstawie § 35 lit. k. statutu, Rada Kongregacyi uchwaliła przyjąć i wpisać w księgę kupiectwa krakowskiego, zjednoczonego w Kongregacyi:

Dra LEOPOLDA MACHARSKIEGO, urodzonego dnia 10. stycznia 1886 roku w Przemyślu, właściciela handlu kolonialnego p. f. A. Hawelka.

Wystąpili z Kongregacyi:

1. Fenz Wilhelm.
2. Kusz Ferdynand.
3. Nodzeński Michał.
4. Zeltt Antoni.
5. Bielakowa Emilia.

Zmarli:

6. Grosse Juliusz, starszy.
7. Lenert Franciszek.

Członków Kongregacyi kupieckiej stoł. król. miasta Krakowa było:

w dniu 31. grudnia 1912 roku	99
w roku 1913 ubyło	7
przybył	1
było zatem 31. grudnia 1913 r. członków	93,

a to:

Członek honorowy:

1. Władysław Fischer, były Podstarszy Kongregacyi kupieckiej i Prefekt Archikonfraternii przy kościele św. Barbary.

Członkowie rzeczywiści:

2. Adelman Aleksander.
3. Angrabajtis Józef.
4. Armólowicz Jan.
5. Barberowski Ferdynand.
6. Barberski Jakób.
7. Becker Jan Bolesław.
8. Bilewski Władysław.
9. Bilikiewicz Bolesław.
10. Bochnak Władysław.
11. Bromowicz Wiktor.
12. Chronowski Jaxa Eustachy.
13. Czarnek Władysław.
14. Czubryt Piotr.
15. Dekorde Gabryel.
16. Dropiowski Jan Mieczysław.
17. Dutkiewicz Marcei.
18. Federowicz Jan Kanty.
19. Fischer Jan Józef.
20. Fischer Jan.
21. Frass Antoni.
22. Fritsch Herman.
23. Froncz Anastazy.
24. Gawlas Wincenty.
25. Godzicki Jan.
26. Grabowski Gabryel.
27. Gralewski Antoni.
28. Grodzki Feliks.
29. Grosse Juliusz.
30. Halski Ludwik.

31. Hanke Józef.
32. Huët Kazimierz.
33. Jadowski Piotr.
34. Jawornicki Józef.
35. Janeczek Wacław.
36. Karliński Stanisław.
37. Kuczmierczyk Józef.
38. Kulczyński Zygmunt.
39. Kurkiewicz Julian.
40. Kwiatkowski Jan.
41. Lazar Ludwik.
42. Leśniowski Waleryan.
43. Lisowski Karol.
44. Lisowski Kazimierz.
45. Lisowski Lubicz Agenor.
46. Macharski Franciszek.
47. Dr Macharski Leopold.
48. Mackiewicz Łukasz.
49. Martin Franciszek.
50. Massar Józef.
51. Mildner Konstanty.
52. Dr Nieć Władysław.
53. Niesiołowski Kazimierz.
54. Nikiel Stanisław.
55. Ogieński Maryan.
56. Olszowski Wojciech.
57. Porębski August.
58. Raczyński August.
59. Rajal Franciszek.
60. Reim Gustaw.
61. Ripper Hugo.
62. Rudnicki Józef.
63. Ryglicki Adolf.
64. Skalski Zenon.
65. Skórczewski Adolf.
66. Skórczewski Władysław.

67. Ściborowski Konrad.
68. Ślimakowski Zygmunt.
69. Smidowicz Eugeniusz.
70. Śmiechowski Czesław.
71. Sowiński Józef.
72. Stachowicz Stanisław.
73. Suski Wiktor.
74. Sykutowski Leon.
75. Schiller Leon de Schildenfeld.
76. Schwarz Leon.
77. Dr Szarski Henryk.
78. Szczurkowski Cyprian.
79. Tomaszewski Jan (syn Władysława).
80. Weber Ludwik.
81. Wentzl Jan Kanty.
82. Wieczorek Zygmunt.
83. Wierzejski Bolesław.
84. Witkowski Kordas Konstanty.
85. Zajączkowski Władysław.
86. Zajączek Franciszek.
87. Zdanowicz Zdzisław.
88. Ziembicki Zygmunt.
89. Zimler Jan.

Członkowie uczestnicy:

90. Adelmannowa Helena.
91. Barberowska Karolina.
92. Hildowa Amalia.

Członek nieczynny:

93. Goebel Stanisław.

Pomocnicy handlowi:

Wyzwoleni i wciągnięci zostali w roku 1913. do księgi pomocników handlowych praktykanci handlowi z następujących działów handlu:

1. Henryk Guzikowski, lat 18, z handlu galant. papier.

2. Stefan Kuternoga, lat 17, z handlu materiałów i farb.

3. Józef Paryś, lat 19, z handlu korzennego.

4. Tadeusz Kowalski, lat 17, z handlu korz. kolon.

5. Antoni Wróblewski, lat 19, z handlu dewoc.

6. Karol Bigaj, lat 19, z handlu win.

7. Stanisław Gawlik, lat 18, z handlu korzennego.

8. Józef Kulik, lat 19, z handlu sukiennego.

9. Henryk Jankowski, lat 19, z handlu bławatnego.

10. Julian Terlecki, lat 19, z handlu korzennego.

11. Jan Sobkowicz, lat 20, z handlu kolonialnego.

12. Feliks Pierowski, lat 21, z handlu kolonialnego.

13. Stanisław Mizia, lat 18, z handlu kolonialnego.

14. Antoni Franaszek, lat 18, z handlu kolonialnego.

15. Aleksander Wojciechowski, lat 18, z handlu win.

16. Władysław Chłodnicki, lat 20, z handlu papier.

17. Antoni Urban, lat 18, z handlu korzenno-śniadańkowego.

18. Jan Doering, lat 19, z handlu korzennego.

19. Kazimierz Rychter, lat 17, z handlu galanteryjnego i nowości dla pań.

20. Józef Sieniawski, lat 17, z handlu korzennego.

21. Stanisław Skorut, lat 19, z handlu win i herbat.

22. Ludwik Górski, lat 20, z handlu win i herbat.

23. Stanisław Zaremba, lat 19, z handlu korzenno-śniadańkowego.

24. Władysław Nadolnik, lat 21, z handlu galanteryjnego i nowości dla pań.

25. Władysław Nowak, lat 17, z handlu galant. papier.

Wymienieni wyżej pomocnicy handlowi otrzymali z Kongregacji kupieckiej na podstawie orzeczenia komisji egzaminacyjnej dyplomy (świadectwa) wyzwolin.

Praktykanci handlowi:

Do księgi uczniów (praktykantów) handlowych wpisano w roku 1913 uczniów 42, z tych:

z działu korzennego i kolonialnego	8
z działu korzenno-bufetowego	15
z działu bławatnego	7
z działu materiałowego i farbowego	2
z działu galanteryjnego, papierowego i drobiaz- gowego	6
z handlu skór	1
z handlu żelaznego	1
z handlu wódek i win	2

Posiedzenia i Komisye.

W ciągu roku 1913 odbyły się 2 ogólne Zgromadzenia członków dnia 16. marca i 16. listopada, 7 posiedzeń Rady Kongregacyi: dnia 7. lutego, 21. lutego, 5. marca, 13. czerwca, 5. września, 6. listopada, i 19. listopada, tudzież 2 konferencye komitetów.

Wszystkie posiedzenia odbywały się w Izbie Kupieckiej.

Do dziennika podawczego weszło w r. 1913 spraw 145.

Sprawozdanie komisji kontrolującej

złożone Ogólnemu Zgromadzeniu

Członków Kongregacji kupieckiej stoł. król. m. Krakowa
na posiedzeniu w dniu 19. kwietnia 1914. r.

Komisja kontrolująca przeprowadziła ścisłą rewizję kasy, funduszów i ksiąg kasowych Kongregacji kupieckiej stoł. król. m. Krakowa, przeglądnięła poszczególne rachunki i konta, zbadła zamknięcie rachunków za rok 1913, a znalazłszy kasę i fundusze w należyłym porządku i stan ich zgodny z odnośnemi księgami, przedstawia Ogólnemu Zgromadzeniu do uchwały wniosek:

„Ogólne Zgromadzenie przyjmuje do wiadomości zamknięcie rachunków Kongregacji kupieckiej stoł. król. miasta Krakowa za rok 1913. do wiadomości, zatwierdza je i udziela podskarbiemu absolutoryum“.

Kraków, dnia 19. kwietnia 1914.

Adolf Ryglicki
sprawozdawca komisji kontrolującej.

Stan funduszków Kongregacyi kupieckiej z dniem 31. grudnia 1913. roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość nominalna	
	K	h
Fundusz żelazny:		
4% Pożyczka krajowa	8.300	—
4% Listy zastawne Banku krajowego	28.600	—
4% Listy zastawne Tow. kredyt. Ziemińskiego	11.000	—
Lokacya hipoteczna na realności L. 119, Dz. III.	10.000	—
Ogółem	57.900	—
Fundusz rezerwowý:		
Książeczka wkłádkowa Banku krajow. L. 2648	807	52
Procent za rok 1913	36	71
Ogółem	844	23
Fundusz jubileuszowy:		
Książeczka wkłádkowa Banku krajow. L. 2649	408	37
Procent za rok 1913	18	56
Książeczka wkłádkowa Kasy kupieckiej Nr 250	2.129	06
Procent za rok 1913	79	64
Ogółem	2.635	63

Kraków, dnia 31. grudnia 1913 roku.

Starszy Kongregacyi kupieckiej:
w z. *August Porębski*
Radca cesarski.

Podskarbi Kongregacyi kupieckiej:
Wiktor Suski.

Członkowie komisji kontrolującej:
Adolf Ryglicki. Franciszek Martin.

Zamknięcie funduszu obrotowego za rok 1913.

d i	PRZYCHÓD		ROZCHÓD		K	h
	K	h				
1.	Pozostałość kasowa z r. 1912 . . .	306	32	Zapomogi	644	—
2.	Kupony od papierów wartościowych i procent od lokacyi	2.363	80	Subwencye: Akademia handl. K 1000 „Kupiec polski“ K 250		
3.	Wpisowe członków	75	—	Dla młodzieży na pod- wieczorki . . . . . K 100	1.350	—
4.	Wkładki członków	2.602	50			
5.	Opłaty uczniów i wyzwolin pomoc- ników	166	—	Wydatki reprezentacyjne	169	60
6.	Subwencya Izby na kursa	300	—	Utrzymanie biura Kongregacyi kup.	356	56
7.	Procent od funduszu bieżącego . . .	30	40	Płaca sekretarza	1.440	—
8.	Pozostałość z urzędzenia konferen- cyi kupców	6	—	Płaca kursora	240	—
9.	Dochód z biura pośrednictwa pracy	35	60	Podatek ekwiwalentowy	116	30
	Ogółem	5.885	62	Pozostałość na rok 1914	1.569	16
				Ogółem	5.885	62

Kraków, dnia 31. grudnia 1913 roku.

Komisya kontrolująca
Franciszek Martin. Adolf Ryglicki.

Starszy kongregacyi kupieckiej:
w z. August Porębski
Radca cesarski.

Podskarbi:
R. c. Wiktor Suski.

SPRAWOZDANIE

Biura pośrednictwa pracy w zawodzie handlowym
przy Kongregacji kupieckiej
za rok 1913.

I. Zgłoszeń firm o dostarczenie pomocników różnych kategorii:

z roku 1912 pozostało	1	
wpłynęło w roku 1913	17	18
wycofano	11	
dostarczono pomocników firmom	6	17
pozostało 31. grudnia 1913 r. zgłoszenie		1

II. Zgłoszeń firm o dostarczenie uczniów:

z roku 1912 pozostało	2	
wpłynęło w roku 1913	12	14
wycofano	9	
dostarczono firmom uczniów	4	13
pozostało 31. grudnia 1913 r. zgłoszenie		1

III. Zgłoszeń pomocników różnej kategorii o posady:

z roku 1912 pozostało	43	
wpłynęło w roku 1913	60	103
wycofano	59	
umieszczono pomocników	6	65
pozostało 31. grudnia 1913 r. zgłoszeń		38

IV. Zgłoszeń praktykantów (uczniów) o umieszczenie :

pozostało z roku 1912	—	
wpłynęło w roku 1913	28	28
wycofano	22	
umieszczono	4	26
pozostało 31. grudnia 1913 r. zgłoszeń . .		2

Ogółem wpłynęło nowych zgłoszeń		
w roku 1913	117	
pozostało z roku 1912	46	163
wycofano	101	
załatwiono ze skutkiem	20	121
pozostało 31. grudnia 1913 r. w ewidencji		
zgłoszeń		42

W ciągu 10-letniego istnienia biura pośrednictwa tj. od 1. lutego 1904 do 31. grudnia 1913 r. na 3185 zgłoszeń załatwiono ze skutkiem pomyślnym 1414. W biurze przyjęto w r. 1913 zgłaszających się po informacye stron około 180.

Z powyższego wykazu statystycznego wynika, że Biuro pośrednictwa pracy przy nielicznych zgłoszeniach kupców, bo tych ogółem wpłynęło 29, z których większa część jest próbnych i tychże ani załatwić, ani za nie zapłaty żądać nie można, było mało czynnem i nie mogło zaspokoić potrzeb młodzieży, a zły ten stan, wytworzony ogólnym zastojem w handlu, który nawet handlom spożywczym dotkliwie uczuć się daje, nic się nie polepsza, lecz owszem pogarsza.

Skoro polepszenie nastąpi, Rada Kongregacyi zajmie się zmianą regulaminu biura i ewent. umieszczeniem go w centrum miasta.

Utrzymanie biura pracy, przenosząc na ciężar jego rachunku część płacy sekretarza, kosztowało	480.—	
Ponieważ dochód brutto wynosił	41.—	
wydatki pocztowe	5.40	35.60
koszt zatem zredukował się do kwoty		444.40

**Protokół odbytej dnia 5. kwietnia 1914 r. rewizyi
biura pośrednictwa pracy.**

Komisya nadzorcza przeprowadziła w dniu 5. kwietnia 1914 r. rewizyę ksiąg i Kasy biura pośrednictwa pracy przy Kongregacyi kupieckiej i znalazła:

1. Księgi służące do prowadzenia ewidencji zgłoszeń kupeców, pomocników i uczniów w porządku.

2. Książkę kasową z wpływami i wydatkami zupełnie zgodną i prowadzoną należycie.

Radcy Kongregacyi kupieckiej:

Antoni Gralewski. Jan Kwiatkowski. Marceł Dutkiewicz.

Sprawa wiecu kupieckiego.

Prace przygotowawcze Rady Kongregacyi względnie Komitetu wykonawczego do ogólnego wiecu kupieckiego przerwała podjęta przez Lwowską Kongregacyę kupiecką myśl urządzenia we Lwowie Zjazdu kupców chrześcijańskich, któryby przed ogólnym wiecem poglądy na sprawy kupieckie objęte programem wyrównał, zapatrywanie na charakter przyszłego wiecu w przybliżeniu wyraził i tem samem trwalszy grunt pod przyszły wiec przygotował.

Pismem z dnia 26. sierpnia 1913 zaprosiła Kongregacya kupiecka we Lwowie wszystkich kupców krakowskich na Zjazd kupców chrześcijańskich, a zarazem podała tymczasowy program, który obejmował następujące referaty: organizacye kupieckie, gremia i stowarzyszenia kupieckie, wprowadzenie w życie ustawy o fachowem uzdolnieniu dla handli korzennych, oraz farb i materiałów w myśl ustawy z roku 1907 i ogólne uzdolnienie, zamykanie handli o 7. a względnie o 8. godzinie wieczorem i zupełny spoczynek niedzielny, handel obnośny i konsumy, popieranie przemysłu krajowego, a kupiectwo polskie, polskość kupiectwa w mowie i piśmie, wzajemna pomoc kupiectwa kredytowa i informacyjna, Związek ogólny Towarzystw kupieckich chrześcijańskich.

Kupcy krakowscy dążąc od dawna do silnej organizacyi kupieckiej, któraby ułatwiła ochronę ich interesów i zapewniła rozwój kupiectwa, postanowili licznie zareprezentować na Zjeździe krakowski stan kupiecki i tamże w myśl objawionych na jednym z posiedzeń Rady jednoznacznych poglądów jasno i otwarcie wypowiedzieć

zdanie, że w pracach mających na celu dobro kupiectwa należy stać na stanowisku czysto zawodowym.

Na Zjeździe, który odbył się w dniach 28. i 29. września 1913, reprezentowało krak. Kongregacyę kupiecką 9 członków z podstarszym Augustem Porębskim na czele, a wygłoszone przez nich referaty, rezolucye i przemówienia cechowała dosadnie realna wartość poglądów na obecny i przyszły całokształt kupiectwa.

* * *

Sprawa projektowanego połączenia Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej z Kongregacyą kupiecką.

Sprawę połączenia tych obu Stowarzyszeń kupieckich omawiała Rada na kilku posiedzeniach i posunęła ją o tyle naprzód, że wspólny statut został częściowo opracowany.

Redakcyja dalszych paragrafów statutu, — jakkolwiek mozolna — postępuje naprzód, a według oświadczenia referenta statutu członka Rady Dra Władysława Niecia ma być ona w niedługim czasie ukończoną i odnośnym Komitetom do przeprowadzenia dyskusyi przedłożoną.

* * *

Rada Kongregacyi kupieckiej przeprowadziła wszechstronną dyskusyę nad projektem rozporządzenia ministeryalnego wydać się mającego na podstawie art. II. ustawy o pomocnikach handlowych z dnia 16. stycznia 1910 Dz. pp. Nr 20, a dotyczącego wykonywania nadzoru w handlach przez inspektorów przemysłowych, spożywności niedzielnej i t. d. Rada uchwaliła odmienne brzmienie § 14. rozporządzenia, traktującego o karach za przekroczenie postanowień reskryptu. Uchwałę tę aprobowali reprezentanci innych dwóch Stowarzyszeń kupieckich w Krakowie na umyślnie zwołanej w tym celu Konferencyi.

Na tej wspólnej konferencji omówiono wszechstronnie stosunki w jakich pracują kupcy krakowscy, a to przy sposobności debaty nad §. 13. projektu rządowego w przedmiocie wprowadzić się mającego w handlu nadzoru przez inspektorów przemysłowych. Stwierdzono, że działalność inspektorów przemysłowych w formie przez rząd proponowanej, przyniosłaby dotkliwie szkody kupiectwu; uchwalono, aby inspektorowi przemysłowemu dodanem było ciało doradcze zawodowe, któreby mu pomagało w indywidualizowaniu i w lokalnej znajomości co do oceny i potrzeby zarządzeń, dawania opinii i wogóle wykonywania ustawowego nadzoru. Rada przyboczna, złożona z kupców obznajomionych z potrzebami i wymogami, zdania której miałby inspektor przemysłowy zasięgnąć przed wydaniem swojej opinii lub zarządzenia, byłaby tym środkiem, któryby uzupełniał wymaganą przez ustawę wszechwiedzę inspektora przemysłowego, a jednocześnie chronił przeciw szkodom, na jakie kupcy mogliby być narażeni.

Powyższe, jednomyślnie wyrażone życzenie, reprezentanci wszystkich trzech Stowarzyszeń kupieckich uchwalili ująć w formie podania do Izby handlowej i przemysłowej i upraszać Izbę, aby podała je do wiadomości wraz ze swoją opinią c. k. Ministerstwu handlu celem uzupełnienia w tym kierunku ustaw przemysłowych.

* * *

Sprawa założenia w Krakowie gremium kupieckiego

pozostała na dawnym punkcie. Kongregacya kupiecka nie udzieliła dotąd władzy przemysłowej opinii co do zasad, na których ma się opierać organizacya projektowanego Stowarzyszenia dla przemysłów handlowych. Było życzeniem Rady zebrać materyał dotyczący praw Kongregacyi kupieckiej zagwarantować się mających w statucie przyszłego gremium, uchwalony przez swoich reprezentantów i przedstawicieli Izby handlowej i przemy-

słowej na konferencyach w gmachu Izby i przystąpić do sfinalizowania sprawy, jednak Izba handlowa mimo prośby i wystosowanych w następstwie urgensów nie udzieliła Kongregacyi odpisu uchwalonych punktacyi, jak również nie zakomunikowała jej wyniku konferencyi, jakie odbyli przedstawiciele Izby handlowej z poszczególnymi grupami kupców żydowskich.

* * *

Kursa religii i zebrania niedzielne dla praktykantów handlowych.

Po rozwiązaniu się kursów niedzielnych, na których praktykanci handlowi oprócz historii polskiej uczyli się także religii, Rada Kongregacyi kupieckiej nie zaniechała uczynić zadość potrzebie, powszechnie przez kupców za nagłą uznanej, że praktykanci handlowi kształcąc się w zawodzie handlowym, gdzie więcej niż gdzieindziej mogą okazać się szkodliwymi, nie mogą obywać się bez nauki religii, zaszczipiającej w młodzież te zasady, których brak sprowadził na złą drogę już niejednego młodzieńca.

Sposobność rychło się nadarzyła. Oto Sodalicya kupiecka odniosła się do Rady Kongregacyi z propozycją objęcia kierownictwa kursami religii pod warunkiem, że Kongregacya moralnie i materyalnie utworzenie i utrzymanie kursu popierać będzie.

Rada Kongregacyi przyjęła propozycję i w tym celu uprosiła c. k. dyrektora Akademii handlowej Józefa Kannenberga o wypożyczenie sali. Gdy tenże z całą gotowością sali odstąpił odniosła się Rada do wszystkich członków Kongregacyi kupieckiej z wezwaniem do zapisania uczniów na kursa religii i dopilnowanie, by praktykanci zapisani na każdej lekcyi byli obecni.

Członkowie Kongregacyi uznali, że wprowadzenie nauki religii dobry skutek osiągnąć będzie mogło jedynie

przy ich współdziałaniu i wysyłają cały zastęp praktykantów w liczbie około 50 na naukę, której udziela O. Koto-wicz T. J.

Nad uczniami w czasie nauki i na pauzie sprawują nadzór akademicy; ci także utrzymują ich ewidencję i każdą nieobecność wykazują pryncypałowi.

Wykłady odbywają się w piątki od godziny 2 do 4 po południu; postępy w nauce, pilności i zachowanie się praktykantów są wzorowe.

* * *

Oprócz opisanych kursów religii wprowadzone zostały zebrania towarzyskie praktykantów w niedzielę po południu, a mają miejsce w lokalu Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej. Zebrania te wypełniane odczytami z historyi polskiej i opowiadaniem z innych dziedzin nauki dają sposobność praktykantom w dobranym towarzystwie i pod okiem osób starszych, ich dobru oddanych, przepędzić przyjemnie i pożytecznie niedzielne godziny popołudniowe wolne od pracy.

Na częściowe opędzenie kosztów utrzymania kursów i zebrań udziela Kongregacya kupiecka odpowiednią subwencję.

* * *

Składka na kościół kupiecki św. Barbary.

Skoro tylko doszło do wiadomości Starszego Kongregacyi kupieckiej, że OO. Jezuici postanowili odrestaurować kościół św. Barbary, a roboty przeprowadzić znacznym kosztem i według wskazówek znawców, wydał tenże do członków odezwę, że obowiązkiem każdego kupca jest przyczynić się wydatnie do kosztów restauracyi, gdyż kościół ten jest świątynią, w której od bardzo dawnych czasów aż do dnia dzisiejszego odprawiają się nabożeństwa Kongregacyjne.

Członkowie Kongregacyi złożeniem większych datków okazali, że sprawy kościoła św. Barbary nie są im obojętne.

W krótkim czasie drogą składek powstał fundusz w kwocie 2020 koron, który wypłacony został superyorowi X. Henrykowi Haduchowi T. J. w dniu 6. lutego 1914. Ks. superyor złożył za tę hojną ofiarę wszystkim ofiarodawcom podziękowanie.

* * *

Staraniem Kongregacyi kupieckiej odprawione zostało w kościele św. Barbary doroczne nabożeństwo żałobne w dniu 5. listopada 1913 o godz. 9 rano za zmarłych członków Kongregacyi kupieckiej, a w dniu 8. grudnia 1913 t. j. w święto Niepokalanego Poczęcia N. P. Maryi partonki kupiectwa polskiego doroczne nabożeństwo kupieckie złożone z mszy św. i kazania.

WYCIĄG Z PROTOKÓŁU OBRAD

Ogólnego Zgromadzenia członków, Kongregacyi kupiec.
odbytego w dniu 16. marca 1913.

Przewodniczący powitał zebranych członków w nowym lokalu odrestaurowanego gmachu Magistratu m. Krakowa i nadmienil, że ta siedziba przeznaczona na odbywanie posiedzeń Kongregacyi kupieckiej nosić będzie tradycyjną nazwę „Izby kupieckiej“.

W Izbie tej zawieszono portret Starszego Kongregacyi kupieckiej ś. p. Henryka Schwarza wykonany z okazji 500. letniego Jubileuszu Kongregacyi.

- I. Przyjęto do zatwierdzającej wiadomości Sprawozdanie Rady Kongregacyi kupieckiej za rok 1912, wydrukowane i przed posiedzeniem wszystkim członkom doreczone.
- II. Również Ogólne Zgromadzenie przyjęło Sprawozdanie komisji kontrolującej o odbytej rewizji kasy, funduszków i ksiąg kasowych i zatwierdziło zamknięcie rachunków za rok 1912, udzielając Podskarbiemu absolutoryum.
Według zamknięcia rachunków z dniem 31-go grudnia 1912 r., wynosiły fundusze Kongregacyi kupieckiej: 1. fundusz żelazny w walorach nom. wart. K 57.900.—; 2. fundusz rezerwowy K 807.52, 3. fundusz jubileuszowy K 2.516.36, 4. fundusz obrotowy K 306.32.
- III. Sprawozdanie biura pośrednictwa pracy przyjęto do wiadomości.
- IV. Projekt budżetu na rok 1913, obejmujący w rozchodach kwotę K 4.900.12 uchwalono.

- V. Następnie przeprowadziło Ogólne Zgromadzenie wybór Rady i 2 członków Komisji kontrolującej. Wynik podany jest na stronie 3. i 4. niniejszego Sprawozdania.
- VI. Ogólne Zgromadzenie uchwaliło wniosek Rady z dnia 7. lutego 1913, według którego Kongregacja kupiecka zobowiązała się udzielać Akademii handlowej w Krakowie do czasu powstania gremium kupieckiego według ustawy przemysłowej roczną subwencję w kwocie 1000 koron, na cele stypendyjne względnie na utrzymanie w bursie uczniów Akademii i szkoły dwuklasowej, religii chrześcijańskiej, pragnących poświęcić się zawodowi kupieckiemu, pod warunkiem, że językiem wykładowym w Akademii będzie język polski i że uczniowie naukę bezpłatnie pobierać będą, nadto, że Kongregacyi zostanie zapewniony dotychczasowy udział w kuratorji względnie Radzie nadzorczej upaństwowić się mającej Akademii.
- VII. Na wniosek rady Kongregacyi kupieckiej Leona Schillera de Schildenfeld, umotywowany koniecznością powiększenia funduszu obrotowego wskutek wzrastających potrzeb na cele kupiectwa uchwaliło Ogólne Zgromadzenie podwyższyć dotychczasową wkładkę 18 K. na 30 K. rocznie.
- W dalszym ciągu posiedzenia postanowiono ulokować resztę funduszu jubileuszowego Kongregacyi w kasie kupieckiej, zgodzono się w zasadzie na założenie internatu dla praktykantów handlowych i polecono Radzie opracować rzecz w szczególach, przyczem wyrażono życzenie, aby komisya dla połączenia Kongregacyi ze stowarzyszeniem w jak najkrótszym czasie opracowała wspólny statut.

Na tem posiedzenie zakończono.

WYCIĄG Z PROTOKÓŁU OBRAD

Ogólnego Zgromadzenia członków, Kongregacyi kupiec.

z dnia 16. listopada 1913.

I. Przewodniczący starszy Kongregacyi kupieckiej Dr. Henryk Szarski podał do wiadomości zebranych, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty nie przyjęło do wiadomości oświadczenia uchwalonego przez Ogólne Zgromadzenie dnia 16. marca 1913 co do udzielenia rocznej subwencji Akademii handlowej po jej upaństwowieniu, albowiem oświadczenie obejmuje warunki i zastrzeżenia, w szczególności, że kwota K. 1000 wypłacać się mająca ma służyć na cele stypendyjne względnie na utrzymanie w bursie uczniów Akademii handlowej i szkoły dwuklasowej religii chrześcijańskiej. C. k. Ministerstwo na warunki te zgodzić się nie może i żąda wydania deklaracyi, któraby wiązała Kongregacyę do bezwarunkowego udzielania subwencji na rzecz Akademii handlowej.

Rada Kongregacyi rozpatrzyła sprawę ponownie i aby przyspieszyć upaństwowienie Akademii handlowej postanowiła przedłożyć Ogólnemu Zgromadzeniu do uchwały następujący wniosek:

„Kongregacya kupiecka stoł. król. miasta Krakowa zobowiązuje się dawać upaństwowić się mającej Akademii handlowej w Krakowie roczną subwencyę w wysokości 1000 koron aż do utworzenia Gremium kupieckiego pod warunkiem, że Kongregacyi kupieckiej („ewentualnie Gremium“) zostanie przyznany udział przynajmniej przez jednego delegata w Kuratoryi, względnie Radzie nadzorczej upaństwowić się mającej Akademii handlowej.

W razie utworzenia Gremium kupieckiego dla Krakowa w myśl ustawy przemysłowej Kongregacya kupiecka dołoży wszelkich starań, aby Gremium kupieckie datek roczny 1000 koron Akademii handlowej udzielało“.

- Po przeprowadzeniu dyskusyi Ogólne Zgromadzenie wniosek powyższy jednomyślnie uchwaliło.
- II. Następnie na wniosek członka Leona Schillera de Schildenfeld postanowiono projekt rozporządzenia ministeryalnego zaprowadzającego zmiany i uzupełnienia ustawy o pomocnikach handlowych, w szczególności instruktorów przemysłowych, spoczynek niedzielny i t. p. omówić wspólnie z reprezentantami dwóch innych stowarzyszeń kupieckich miejscowych na umyślnie w tym celu zwołać się mającej konferencyi.

Na tem posiedzenie zakończono.

NEKROLOGIA.

Z grona członków Kongregacyi kupieckiej ubyło w roku ubiegłym przez śmierć dwóch wybitnych kupców, wiekiem, wiedzą zawodową i przynależnością do Kongregacyi kupieckiej — najstarszych.

Ś. p. Juliusz Grosse

urodził się w roku 1831 w Brodach. Jako słuchacz filozofii brał we Lwowie czynny udział w ruchu politycznym r. 1848, który opisał w dziełku p. t. „Wspomnienia legjonisty gwardyi akademickiej lwowskiej“.

Rozruchy ówczesnego czasu skłoniły go do przyjęcia posady urzędnika pocztowego, którą zajmował przez lat 11. Jednak wrodzona chęć i zamiłowanie do handlu, w którym szerokie pole działania swym bystrym rozumem upatrywał, były powodem, że porzucił zawód urzędniczy i objął początkowo zastępstwo jednej z obcych firm, przyczem rozpoczął w roku 1859 handel herbatą i winami.

Jako kupiec odznaczał się ś. p. Juliusz Grosse wytrwałą pracą, zapobiegliwością i dokładnością w interesach, swój dom handlowy, rozwinięty do wielkich rozmiarów i wzorowo zaprowadzony pozostawił dzieciom, oddawszy jeszcze za życia kierownictwo synowi.

Ś. p. Juliusz Grosse był członkiem Kongregacyi kupieckiej od roku 1886, należał również do Rady miasta Krakowa i brał żywy udział w życiu obywatelskiem, wybierany na honorowe godności. Zgon jego zaszyły w dniu 22. sierpnia 1913 wzbudził szczery żal wśród wszystkich, którzy znali jego dobre zalety charakteru. Pogrzeb ś. p. Grossego odbył się w dniu 25. sierpnia 1913.

Ś. p. Franciszek Lenert,

urodzony w roku 1834 w Wiese na Śląsku austr. Wpisany w poczet członków Kongregacyi kupieckiej 13. stycznia 1877 roku, zmarł 24 listopada 1913.

Zmarły należał do najstarszych kupców krakowskich, był wielokrotnie wybierany do Rady Kongregacyi, której służył zawsze wielkiem doświadczeniem i zdrowemi poglądami na życie i sprawy kupieckie; również sprawował w Kongregacyi przez szereg lat urząd członka komisji kontrolującej.

Ś. p. Franciszek Lenert był właścicielem handlu korzennego, materyałów, farb i nasion przy ulicy Sławkowskiej. Pilnością i zapobiegliwością handel swój rozwinął i udoskonalił. Był człowiekiem i obywatelem o charakterze czystym i jako taki powszechnie ceniony.

Po jego śmierci objął kierownictwo handlu syn, którego zmarły za życia do tego zawodu przysposobił.

Cześć ich pamięci!

W Izbie kupieckiej na Ratuszu Krakowskim.

Sekretarz Kongregacyi kupieckiej: Starszy Kongregacyi kupieckiej:

Władysław Kurzawa.

w z. August Porębski

Radca cesarski.

SKŁAD KOMISYI:

Komisya wiecowa:

1. Dropiowski Jan Mieczysław.
2. Dutkiewicz Marcei.
3. Federowicz Jan Kanty.
4. Halski Ludwik.
5. Kwiatkowski Jan.
6. Dr Nieć Władysław.
7. Porębski August.
8. Schiller Leon de Schildenfeld.
9. Suski Wiktor.
10. Dr Szarski Henryk.

Komisya dla połączenia Stowarzyszenia kupców z Kongregacją kupiecką:

z łona Kongregacyi kupieckiej

1. Federowicz Jan Kanty.
2. Jawornicki Józef.
3. Kwiatkowski Jan.
4. Dr Nieć Władysław.
5. Porębski August.
6. Schiller Leon de Schildenfeld.
7. Suski Wiktor.
8. Dr Szarski Henryk.

z łona Stowarzyszenia

- 9. Prezes Stow.: Adelman Aleksander.
- 10. Członkowie Wydziału: Jarosz Karol.
- 11. Halski Ludwik.

Komitet dla sprawy gremium kupieckiego:

- 1. Adelman Aleksander.
  - 2. Dutkiewicz Marceł.
  - 3. Dr Nieć Władysław.
  - 4. Porębski August.
  - 5. Schiller Leon de Schildenfeld.
-

Członkowie Kongregacyi kupieckiej

piastujący godności i urzędy obywatelskie, tudzież reprezentujący stan kupiecki m. Krakowa w różnych instytucjach.

W Sejmie krajowym:

Posel Jan Kanty Federowicz.

W Radzie miasta Krakowa:

I. Wiceprezydent miasta: Dr Henryk Szarski.

Radcy miejscy: Piotr Czubryt, Jan Godzicki, Jan Kanty Federowicz, Józef Jawornicki, August Porębski, Wiktor Suski.

W Izbie handlowej i przemysłowej:

Prezydent Izby: Jan Kanty Federowicz.

Członkowie Izby: Ludwik Halski, Józef Jawornicki, Dr Henryk Szarski.

W Trybunale handlowym:

Fachowi sędziowie obywatelscy (assesorzy): Jan Armólowicz, Jan Kanty Federowicz, Herman Fritsch, Juliusz Grosse, August Porębski, Jan Józef Fischer, Zdzisław Zdanowicz.

W Kuratoryi Akademii handlowej:

Delegaci Kongregacyi kupieckiej: Józef Jawornicki, Dr Władysław Nieć, Dr Henryk Szarski.

Delegat Rady miejskiej: Jan Kanty Federowicz.

W Towarzystwie Dobroczynności :

Wydziały: Fischer Władysław, Rudnicki Józef, Suski Wiktor, Smidowicz Eugeniusz.

W Komitecie ochron dla małych dzieci :

Opiekunowie: Jan Kanty Federowicz, Dr Henryk Szarski.

Przewodniczący Komisji kontrolującej: Władysław Fischer.

W Kasie Oszczędności m. Krakowa :

Członkowie Wydziału Wielkiego: Adelmann Aleksander, Jan Kanty Federowicz, Jan Godzicki, Ludwik Hal-ski, Leon Schiller de Schildenfeld, Dr Henryk Szarski.

Członkowie Komitetu cenzuralnego: Jan Godzicki, Jan Kanty Federowicz.

W Powiatowej Kasie Oszczędności :

Członkowie Wydziału: Jawornicki Józef, Dr Henryk Szarski.

Członkowie Komitetu cenzorów: Józef Jawornicki, August Porębski, Leon Schiller de Schildenfeld.

W Filii Banku austro-węgierskiego :

Cenzorowie: Herman Fritsch, Józef Jawornicki, Aug. Porębski, Dr Henryk Szarski.

W Filii Banku krajowego :

Członkowie Komitetu nadzorczego: Jan Kanty Federowicz i Dr Henryk Szarski.

W Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń :

Zastępca Dyrektora: Józef Jawornicki.

W Spółce Fakturowej przy Filii Banku krajowego:

Prezes Rady Nadzorczej: Jan Kanty Federowicz.

Zastępca Prezesa i delegat Rady Nadzorczej do Dyrekcyi: Jan Armólowicz.

Członek Rady nadzorczej: Jan Kwiatkowski, delegowany przez Kongregację kupiecką.

Członek Komisji rewizyjnej: Zdzisław Zdanowicz.

W kasie kupieckiej:

Prezes Rady Nadzorczej: Ludwik Halski.

Członkowie: Władysław Bilewski, Marcei Dutkiewicz, Wojciech Olszowski, Hugo Ripper, Leon Schiller de Schildenfeld, Leon Sykutowski, Cyprian Szczurkowski, Zdzisław Zdanowicz;

Członkowie Dyrekcyi: Bolesław Bilikiewicz, Józef Kuczmierczyk;

Cenzorowie: Marcei Dutkiewicz, Zdzisław Zdąnowicz, Czesław Śmiechowski.
